



Monumentnummer*: 530836

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **27 september 2010**
Kadaster deel/nr **82783/71**

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>		<i>Provincie*</i>				
Groningen	Groningen		Groningen				
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Zaagmuldersweg	536			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	538			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	540			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	542			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	544			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	546			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	548			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	550			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	552			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	554			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	556			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	558			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	560			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	562			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	564			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	566			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	568			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	570			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	572			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	574			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	576			9713 LZ	Groningen		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Zaagmuldersweg	578			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	580			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	582			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	584			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	586			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	588			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	590			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	592			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	594			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	596			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	598			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	600			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	602			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	604			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	606			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	608			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	610			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	612			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	614			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	616			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	618			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	620			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	622			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	624			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	626			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	628			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	630			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	632			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	634			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	636			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	638			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	640			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	642			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	644			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	646			9713 LZ	Groningen		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Zaagmuldersweg	648			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	650			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	652			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	654			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	656			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	658			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	660			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	662			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	664			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	666			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	668			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	670			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	672			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	674			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	676			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	678			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	680			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	682			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	684			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	686			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	534			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	688			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	690			9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		5	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		6	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		12	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		13	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		14	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		21	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		22	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		23	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		25	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		26	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		33	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		34	9713 LZ	Groningen		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Zaagmuldersweg	530		36	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		39	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		42	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		45	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		46	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		47	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		1	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		4	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		7	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		10	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		11	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		15	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		24	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		27	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		28	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		32	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		41	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		43	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		2	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		9	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		16	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		30	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		35	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		38	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		40	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		44	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		3	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		8	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		17	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		18	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		19	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		20	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		29	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		31	9713 LZ	Groningen		
Zaagmuldersweg	530		37	9713 LZ	Groningen		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Zaagmuldersweg	688 a	a		9713 LZ	Groningen		
<i>Kadastrale gemeente*</i>		<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>		<i>Appartement aanduiding</i>		<i>Grondperceel</i>
Groningen		A	11188		A43		
Groningen		A					11129
Groningen		A	11188		A150		
Groningen		A	11188		A13		
Groningen		A	11188		A21		
Groningen		A	11188		A106		
Groningen		A	11188		A128		
Groningen		A	11188		A85		
Groningen		A	11188		A59		
Groningen		A	11188		A81		
Groningen		A	11188		A3		
Groningen		A	11188		A158		
Groningen		A	11188		A58		
Groningen		A	11188		A160		
Groningen		A					8187
Groningen		A	11188		A30		
Groningen		A	11188		A152		
Groningen		A	11188		A88		
Groningen		A	11188		A50		
Groningen		A	11188		A142		
Groningen		A	11188		A45		
Groningen		A	11188		A68		
Groningen		A	11188		A161		
Groningen		A	11188		A156		
Groningen		A	11188		A26		
Groningen		A	11188		A97		
Groningen		A	11188		A123		
Groningen		A	11188		A25		
Groningen		A	11188		A52		
Groningen		A	11188		A147		
Groningen		A	11188		A145		
Groningen		A	11188		A23		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Groningen	A	11188	A27	
Groningen	A	11188	A51	
Groningen	A	11188	A127	
Groningen	A	11188	A20	
Groningen	A	11188	A104	
Groningen	A	11188	A22	
Groningen	A	11188	A117	
Groningen	A	11188	A109	
Groningen	A	11188	A149	
Groningen	A	11188	A66	
Groningen	A	11188	A2	
Groningen	A	11188	A102	
Groningen	A	11188	A100	
Groningen	A	11188	A74	
Groningen	A	11188	A116	
Groningen	A	11188	A136	
Groningen	A	11188	A71	
Groningen	A	11188	A62	
Groningen	A	11188	A19	
Groningen	A	11188	A11	
Groningen	A	11188	A84	
Groningen	A	11188	A34	
Groningen	A	11188	A1	
Groningen	A	11188	A57	
Groningen	A	11188	A105	
Groningen	A	11188	A114	
Groningen	A	11188	A76	
Groningen	A	11188	A124	
Groningen	A	11188	A64	
Groningen	A	11188	A53	
Groningen	A	11188	A18	
Groningen	A	11188	A118	
Groningen	A	11188	A143	
Groningen	A	11188	A95	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Groningen	A	11188	A31	
Groningen	A	11188	A14	
Groningen	A	11188	A8	
Groningen	A	11188	A47	
Groningen	A	11188	A73	
Groningen	A	11188	A125	
Groningen	A	11188	A15	
Groningen	A	11188	A38	
Groningen	A	11188	A28	
Groningen	A	11188	A92	
Groningen	A	11188	A159	
Groningen	A	11188	A148	
Groningen	A	11188	A119	
Groningen	A	11188	A78	
Groningen	A	11188	A79	
Groningen	A	11188	A33	
Groningen	A	11188	A137	
Groningen	A	11188	A93	
Groningen	A	11188	A91	
Groningen	A	11188	A61	
Groningen	A	11188	A133	
Groningen	A	11188	A107	
Groningen	A	11188	A63	
Groningen	A	11188	A86	
Groningen	A	11188	A139	
Groningen	A	11188	A111	
Groningen	A	11188	A55	
Groningen	A	11188	A46	
Groningen	A	11188	A36	
Groningen	A	11188	A54	
Groningen	A	11188	A135	
Groningen	A	11188	A35	
Groningen	A	11188	A83	
Groningen	A	11188	A122	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Groningen	A	11188	A42	
Groningen	A	11188	A146	
Groningen	A	11188	A48	
Groningen	A	11188	A7	
Groningen	A	11188	A154	
Groningen	A	11188	A121	
Groningen	A	11188	A89	
Groningen	A	11188	A12	
Groningen	A	11188	A96	
Groningen	A	11188	A98	
Groningen	A	11188	A134	
Groningen	A	11188	A17	
Groningen	A	11188	A155	
Groningen	A	11188	A87	
Groningen	A	11188	A5	
Groningen	A	11188	A10	
Groningen	A	11188	A101	
Groningen	A	11188	A44	
Groningen	A	11188	A9	
Groningen	A	11188	A32	
Groningen	A	11188	A99	
Groningen	A	11188	A110	
Groningen	A	11188	A6	
Groningen	A	11188	A41	
Groningen	A	11188	A56	
Groningen	A	11188	A138	
Groningen	A	11188	A65	
Groningen	A	11188	A108	
Groningen	A	11188	A29	
Groningen	A	11188	A39	
Groningen	A	11188	A94	
Groningen	A	11188	A90	
Groningen	A	11188	A157	
Groningen	A	11188	A77	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Groningen	A	11188	A4	
Groningen	A	11188	A67	
Groningen	A	11188	A70	
Groningen	A	11188	A151	
Groningen	A	11188	A130	
Groningen	A	11188	A49	
Groningen	A	11188	A141	
Groningen	A	11188	A132	
Groningen	A	11188	A144	
Groningen	A	11188	A40	
Groningen	A	11188	A75	
Groningen	A	11188	A126	
Groningen	A	11188	A72	
Groningen	A	11188	A112	
Groningen	A	11188	A103	
Groningen	A	11188	A129	
Groningen	A	11188	A16	
Groningen	A	11188	A115	
Groningen	A	11188	A140	
Groningen	A	11188	A24	
Groningen	A	11188	A113	
Groningen	A	11188	A82	
Groningen	A	11188	A69	
Groningen	A	11188	A153	
Groningen	A	11188	A131	
Groningen	A	11188	A120	
Groningen	A	11188	A80	
Groningen	A	11188	A37	
Groningen	A	11188	A60	

*Omschrijving***

Inleiding

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



WIELEWAALFLAT TE GRONINGEN. De wettelijke bescherming van de Wielewaalflat behelst twee (aaneengebouwde) vleugels, t.w. de hoogbouw zijnde de galerijflat aan het Oosterhamrikkanaal en de hoogbouw aan de Zaagmuldersweg, respectievelijk de noordelijke en respectievelijk de oostelijke vleugel van de Wielewaalflat. De winkels aan het Wielewaalplein, de erachter gesitueerde garageboxen en de westelijke vleugel bestaand uit laagbouw met aangebouwd trafohuis zijn in 2009 afgebroken. Aan het einde van de jaren '40 van de twintigste eeuw traden schoorvoetend wijzigingen op in het aanzien van de stad Groningen: het bebouwingsbeeld veranderde langzaam, een 'provinciaal karakter' maakte plaats voor een stedelijker identiteit. Aan dit proces lagen factoren als economische ontwikkelingen, groeiende moderniseringsdrang, hoge grondprijzen, materiaalschaarste, nieuwe technische ontwikkelingen en woningnood ten grondslag. De bouwverordening van Groningen werd in 1948 en 1950 aangepast en maakte etagebouw voor drie (en meer) verdiepingen mogelijk. Door de hoge kostprijs van liften werd lange tijd de maximaal te lopen hoogte van het trappenhuis als uitgangspunt genomen; zodoende bleef de bouwhoogte vaak tot vier woonlagen beperkt, met name in de sociale woningbouw waar vier woonlagen met gedeelde trappenhuisen met een gemeenschappelijk portiek lange tijd gangbaar bleven (bijvoorbeeld in de West-Indische buurt, waar het montagesysteem van Rottinghuis is gecombineerd met zijn variant op de duplexwoning, t.w. de triplexwoning). De overheid subsidieerde particuliere woningbouw met een bijdrage in de bouwkosten (premiëwoningen). Bouwmaatschappijen, institutionele opdrachtgevers als het Philips Pensioenfonds en particulieren werden zodoende gestimuleerd om woningen te bouwen terwijl werd voorkomen dat de volkshuisvesting een monocultuur van sociale woningbouw zou worden. Beperkende maatregelen van het Ministerie van Volkshuisvesting legden de maten en typen van de sociale woningbouw steeds meer aan banden. Als gevolg vond de vernieuwing van de woningbouw grotendeels in de particuliere sector plaats. Het Philips Pensioenfonds combineerde met de bouw van de Westerflat aan de Friesestraatweg in Groningen als eerste verschillende functies en woonvormen in één gebouw; een galerijflat met negen woonlagen, gezamenlijke was- en bergvoorzieningen en een bijgebouw met daarin grotere woningen inclusief twee kantoorruimten. De combinatie van gescheiden woon- en kantoorgebouwen paste het Philips Pensioenfonds in Groningen voor het eerst toe in de Wielewaalflat op de hoek van Zaagmuldersweg en Wielewaalplein, ten zuiden van het Oosterhamrikkanaal, aan de zwaikolk voor schepen in het afgedamde Gorechtkanaal. In 1954 trad de gemeente Groningen toe tot de Bouwkas Nederlandse Gemeenten met als eerste, en toenmalig grootste project de Wielewaalflat (destijds Martiniflat genaamd). De locatie aan het Oosterhamrikkanaal was één van de betere, beschikbare bouwplaatsen in de stad en fungeerde als bouwplaats voor de Wielewaalflat: een combinatie van twee woongebouwen met verschillende woonvormen, een in het woongebouw geïntegreerd kantoor, een afzonderlijk kantoorgebouw, garages en een reeks winkels. Het kantoorgebouw aan de Zaagmuldersweg was oorspronkelijk in gebruik bij de Bedrijfsvereniging voor Agrarische Bedrijven.

Het ontwerp van de woningen beantwoordde aan de wens naar optimale bezonning. Per woning verschaft een eigen voordeur directe verbinding met één van de ruime buitengalerijen. De prijs van de flatwoningen bevatte comfort als vloerbedekking, bijvoorbeeld een Colorite-tegelvloer in hal, keuken en vestibule, Linofelt in de woon- en slaapkamers, dubbelhardgebakken tegels in de wc en een granito vloer in de keuken. Daarnaast beschikten de flats over bergruimte in het souterrain, Bruynzeelkeukens, centrale verwarming (op kolen gestookt), douche, dubbele beglazing, een Fasto-gasgeiser, huistelefoon, 'tochtvrij afsluitende tochtstrippen' en (veel) kastruimte. Daarnaast waren de woningen uitgerust met een centrale televisiemast, elektrische koelkasten, telefoonverbinding met de hal en twee liften. Het betrof voor die tijd zeer luxe voorzieningen. De flatwoningen hadden een verkoopprijs van fl. 2360,- en fl. 3020,-; de hypotheek bij de B.N.G. liep dertig jaar en voorzag in een maandelijkse termijn voor rente en aflossing. Behalve de Wielewaalflat bouwde het Philips Pensioenfonds na de Tweede Wereldoorlog ook in de Groninger binnenstad (Grote Markt en Stoeldraaierstraat, westzijde). De Wielewaalflat is herhaaldelijk in de contemporaine vakpers besproken. In het Bouwkundig Weekblad (maart 1958) werd de Wielewaalflat genoemd als 'een goed voorbeeld van de toepassing van variatie binnen een grotere eenheidsconceptie (...) een losse groepering, geheel in het groen gelegen, waardoor een ongedwongenheid wordt gesuggereerd die

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



een voorproef is van wat een nieuwe stad van de twintigste eeuw kan zijn in tegenstelling tot die van de negentiende eeuw'. Er was ook kritiek: 'De vier delen (...) hebben details die beslist niet aan het geheel ten goede komen, zoals de uitstekende trap van het lage woongedeelte en de tamelijk storende onderbreking in het midden van het kantoorgedeelte'. Maar, 'toch mogen we het over het geheel toejuichen, dat zo'n complex in Groningen tot stand is gekomen.(...) Het zou te wensen zijn dat dergelijke combinaties van hoog-, laagbouw en groen als kenmerkende accenten zouden ontstaan te midden van de vaak nog te eentonige vijf woonlagen flats'.

Omschrijving

De Wielewaalflat bestaat wat betreft de wettelijke bescherming uit de volgende onderling verbonden bouwkundige geledingen: een negen bouwlagen tellende galerijflat (de vleugel evenwijdig aan het Oosterhamrikkanaal), een bouwvolume ter hoogte van zeven verdiepingen (op de hoek bij de Zaagmulderbrug), een trappenhuis met een lage, platgedekte ingangspartij (aan de Zaagmuldersweg) en een flatgebouw van vier bouwlagen met kantoren (de vleugel aan de Zaagmuldersweg). De fundering van de Wielewaalflat wordt gevormd door Frankipalen, de constructie bestaat uit een skelet van gewapend beton. De gevels zijn bekleed met geel genuanceerde Waalsteen.

De galerijflat telt boven een souterrain negen woonlagen en heeft een totale hoogte van 30 meter. Dit platgedekte bouwvolume heeft een rechthoekige plattegrond en staat met één lange zijde (noordwest) parallel aan het water van het Oosterhamrikkanaal. Het souterrain fungeert als basement. Per bouwlaag zijn zeven tweekamerwoningen aangebracht. De noordwestelijke gevel van de galerijflat vertoont boven het in rode baksteen uitgevoerde souterrain een hoge mate van plasticiteit vanwege de ritmische afwisseling van de buiten de galerijen uitstekende balkons. De in rode baksteen gemetselde borstwering van de galerijen wordt verlevendigd met evenwichtig verdeelde blokvormige accenten en is afgedekt met een betonnen regel. Over alle verdiepingen doorlopende betonpijlers verlenen de gevel aan de zijde van het Oosterhamrikkanaal een vast en overzichtelijk stramien. De zuidwestelijke gevel van de galerijflat fungeert als kopgevel, heeft een bekleding van baksteen, is aan de linkerzijde met een buitentrap van gewapend beton en stalen balustrades en leuning uitgevoerd terwijl geheel rechts per verdieping een klein venster is uitgespaard; onder de dakrand loopt een repeterend siermotief in blokpatroon. De zuidoostgevel van de galerijflat (aan de zijde van het Wielewaalplein) heeft per woning een samengestelde raampartij met een borstwering van gladde, crèmekleurige baksteen en een inpandig balkon, het merendeel afgeschermd met twee platen van geannodiseerd aluminium. De muurdammen of penanten zijn gemetseld en van rode baksteen. De betonnen dakplaat heeft ter hoogte van de balkons zeven betonnen hijsbalken met ijzeren strop.

De indeling van de woningen in de galerijflat bestaat achter de voordeur uit een centraal geplaatste hal of gang met aan de ene zijde keuken, provisiekast, douche, wc en aan de andere zijde een grote slaapkamer. De centraal geplaatste hal of gang leidt verder naar de woonkamer met aangrenzend een kleine slaapkamer en een balkon aan de achterzijde. Het algemene trappenhuis van de galerijflat sluit aan op de kopgevel van de hoekbebouwing aan de Zaagmuldersweg.

Tegen de korte, noordoostelijke zijde van de galerijflat is in gele baksteen, boven een basement, een dwarsgeplaatst, platgedekt bouwvolume van zeven verdiepingen, eveneens met een rechthoekige plattegrond. Deze hoekbebouwing van de galerijflat oriënteert zich zowel op de Zaagmuldersweg als op (het water van) de Oosterhamrikkade en ligt aan de lange zijde iets terug. Aan de zijde van het Oosterhamrikkanaal springt de korte gevel over de gehele hoogte naar voren en vertoont aan deze zijde markante raampuien waarbij een betonlijst het plastische effect van de raampartijen accentueert. Boven het souterrain bevat de hoekbebouwing een kantooruimte die als een brede erker om de hoek is gelegd en voorzien van een eigen trapopgang aan de Zaagmuldersweg (huisnummer 690). Deze buitentrap is opgebouwd uit beton en natuursteen en heeft een stalen leuning en balustrade. De gevelpartij van de erker bestaat

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



grotendeels uit aaneengesloten, samengestelde raamkozijnen en is op de hoeken voorzien van verticaal gegroefde betonaccenten. In 1958 was in dit kantoor een filiaal van de Rotterdamse Bank gevestigd. Aan de zijde van de Zaagmuldersweg toont de kopgevel van de hoekbebouwing acht boven elkaar geplaatste betonnen balkons die tussen maaiveld en dakrand aan weerszijden wordt omvat door een smalle en hoge betonpilaster. De betonnen borstweringen van de trapeziumvormige balkons zijn verticaal geleed. Links en rechts van de balkons zijn de verdiepingen met vensters uitgevoerd. Boven het hoogste balkon is een luifel van beton aangebracht met daarboven een hijsbalk.

De hoekbebouwing sluit aan de zijde van de Zaagmuldersweg aan op een relatief lage, platgedekte ingangspartij. Boven de hal van de ingangspartij zijn twee horizontale vensterstroken aangebracht die van elkaar worden gescheiden door drie, verticaal gegolfd uitgevoerde betonstroken. De vleugel aan de Zaagmuldersweg was oorspronkelijk bestemd voor de huisvesting van de Bond voor Agrarische Bedrijven. Dit platgedekte bouwvolume heeft een rechthoekige plattegrond en telt boven een plint met souterrain vier bouwlagen. De ingang is in het midden van de lange gevel geplaatst, aan de zijde van de Zaagmuldersweg (noordoost) en uitgevoerd met een trappartij. Deze voorgevel is tussen de gemetselde borstweringen ingedeeld met samengestelde vensterpartijen en penanten van beton. Boven de ingang is een uit twee lagen samengestelde uitbouw geplaatst met daarin een vergaderzaal; links en rechts van de uitbouw is een uitspringend balkon aangebracht. De gevelpartij is aan de rechterzijde van het rechter balkon voor een deel in zwart geglazuurde baksteen uitgevoerd. Het lichte overstek van de dakrand vertoont een geschulpt profiel. De gemetselde zijgevel (zuidoost) fungeert als kopgevel, is boven een plint van rode baksteen in gele baksteen opgetrokken, grenst aan het Wielewaalplein en heeft in het midden een uitwendige stalen trappartij met zes bordessen van gewapend beton en stalen balustrades en leuningen; onder de trappartij is een vrijwel vierkant venster met daaronder een verticaal gegroefd betonpaneel aangebracht, boven het souterrainvenster. Op elke verdieping verschaft een deurpartij aansluiting op de trap. Voorts heeft deze kopgevel nog twee vensters en is onder de betonnen dakrand een repeterend patroon in de vorm van een enigszins verdiept gelegen blokmotief aangebracht. De achtergevel (zuidwest) van het kantoorgebouw bevat een overdekte toegang tot de kelder, vertoont wat betreft de raamindeling met vier lagen vensterstroken sterke overeenkomsten met de voorgevel aan de Zaagmuldersweg, maar accenten als ingangspartij en vergaderzaal ontbreken. Verder is een schuin uit de achtergevel komend bouwvolume opvallend: het is ten dele in een betonnen kader gevat en ingedeeld met drie samengestelde vensterstroken. Het vierlaagse kantoorgebouw verschaft toegang tot de galerijflat; zodoende heeft de galerijflat de Zaagmuldersweg als adres; op het dak staat een ovaalvormige opbouw ten behoeve van de lift.

Waardering

De Wielewaalflat te Groningen, naar ontwerp van architectenbureau F. Klein in de jaren 1955-1957 gebouwd met Philips Pensioenfonds te Eindhoven als opdrachtgever en bestaand uit de volgende onderling verbonden bouwkundige geledingen, t.w. een negen bouwlagen tellende galerijflat (de vleugel evenwijdig aan het Oosterhamrikkanaal), een bouwvolume ter hoogte van zeven verdiepingen (op de hoek bij de Zaagmulderbrug), een trappenhuis met een lage, platgedekte ingangspartij (aan de Zaagmuldersweg) en een flatgebouw van vier bouwlagen met kantoren (de vleugel aan de Zaagmuldersweg) vertegenwoordigt algemeen belang vanwege:

- de cultuurhistorische waarde in verband met de voortgaande verspreiding van hoogbouw in ons land en als bijzondere uitdrukking van een maatschappelijke ontwikkeling wanneer wordt gelet op de voortrekkersrol van het particuliere opdrachtgeverschap in de jaren '50 van de twintigste eeuw, zoals dat tot uitdrukking komt in de vernieuwende combinatie van verschillende (gescheiden) kantoorfuncties en woonvormen in één gebouw;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



- de cultuurhistorische betekenis, met name voor de geschiedenis van de wooncultuur zijnde een vroeg voorbeeld en ijkpunt van particuliere appartementen met voor de bouwtijd uitgebreide en luxe voorzieningen als liften, douches, centrale verwarming, interne telefoonverbindingen met de hal, gasgeisers en elektrische koelkasten uitgeruste flatwoningen;
- de architectuurhistorische betekenis, met name op basis van de hoge esthetische waarde en de harmonische compositie van het ontwerp van de Wielewaalflat, waarbij de gevel aan de waterzijde door de uitstekende balkons, buitentrappen, galerijen en de opgetilde dakplaat een fascinerend en plastisch spel van licht en schaduw teweegbrengt, de toepassing van in de ontwerp- en bouwtijd in de woningbouw nog ongebruikelijk brede vensters, bijzondere details als de gegolfde daklijst, grote raampuien van het kantoorgebouw en de esthetische kwaliteit van de transparante kantooruitbouw onder in het woongebouw op de hoek; een en ander voorziet in een van de beste specimina uit het oeuvre van architect Frans Klein en geldt als toonbeeld van het naoorlogse bouwen;
- de stedenbouwkundige waarde van de Wielewaalflat op basis van de markante situering en de ruimtelijke relaties met de nabije omgeving bestaande uit het Oosterhamrikkanaal met de zwaikolk voor schepen, het afgedamde Gorechtkanaal, het Wielewaalplein en (de brug in) de Zaagmuldersweg, de situering op een markant hoekpunt in de stad Groningen wanneer wordt gelet op het stedelijke en monumentale karakter van de woonflat, de kantoorbebouwing ter hoogte van de brug, de herkenbaarheid in en de markante positie bij de noordelijke entree van de wijk alsook in de zichtas langs het Oosterhamrikkanaal, in de vorm en de schikking alsook het formaat van het bouwvolume van de Wielewaalflat;
- de structurele gaafheid (van de samenstellende onderdelen) van de Wielewaalflat.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Appartementengebouw

Functie

Flatwoning

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument